

<== 5.Sınıf Konularına geri dön

Ortaokul 5.SINIF ==> 4. ÜNİTE: Madde ve Değişim ==> Maddenin Ayırt Edici Özellikleri

Kazanımlar

F.5.4.2. Maddenin Ayırt Edici Özellikleri

Önerilen Süre: 6 ders saati

Konu / Kavramlar: Erime ve donma noktası, kaynama noktası

F.5.4.2.1. Yaptığı deneyler sonucunda saf maddelerin erime, donma, kaynama noktalarını belirler.

Erime, donma, kaynama noktalarının ayırt edici özellikler olduğu vurgulanır.

KONU: Maddenin Ayırt Edici Özellikleri

Doğada maddeler saf madde ve karışım olarak bulunur.

Saf madde

İçerisinde tek cins madde bulunur. Su, etilalkol, demir, bakır saf maddedir.

Karışım

İçerisinde birden fazla madde bulunur.

Hava, tuzlu su karışımdır.

Karışımların belirli bir erime, donma ve kaynama noktaları yoktur.

A- Maddenin ayırt edici özellikleri

Saf bir maddeyi diğer maddelerden ayıran özelliklere **maddenin ayırt edici özellikleri** denir.

Erime noktası, donma noktası, kaynama noktası, yoğunluk ayırt edici özelliktir.

Renk, kütle, hacim ayırt edici özellik değildir.

B- Erime noktası (Erime sıcaklığı)

Saf bir katı maddenin erimeye başladığı sıcaklığa **erime noktası** denir.

Erime başladığı anda katı maddenin tamamı eriyinceye kadar sıcaklık değişmez.

Katı maddenin fazla ya da az olması erime noktasını değiştirmez sadece erime süresini etkiler.

Bazı Maddelerin Erime-donma noktası (°C)

Su	0 °C
Etil alkol	-117 °C
Alüminyum	660 °C
Demir	1535 °C
Çinko	420 °C
Tungsten	3442 °C
Bakır	1083 °C

C- Donma noktası (Donma sıcaklığı)

Saf bir sıvı madde soğutulduğunda donmaya başladığı sıcaklıktır.

Donma sırasında sıcaklık değişmez.

Donma sıcaklığında madde katı veya sıvı olabilir

Bir maddenin erime ve donma noktaları eşittir.

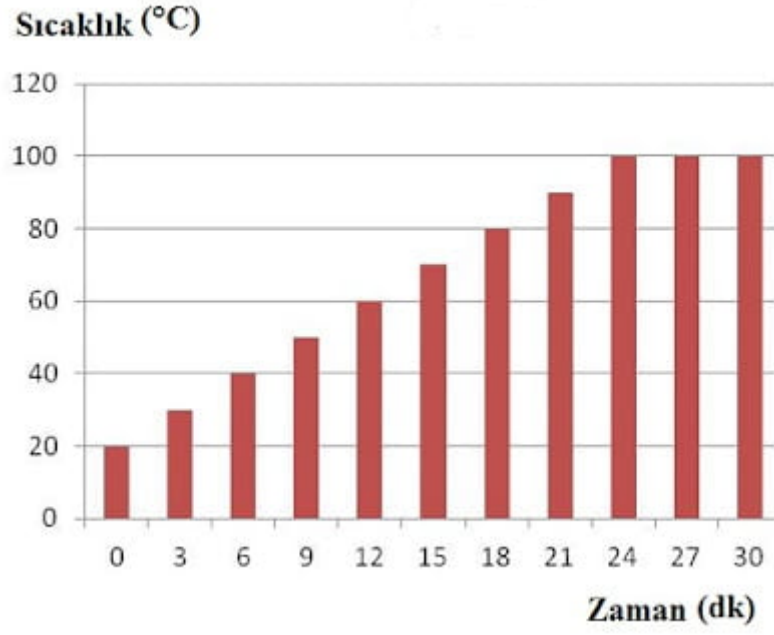
D- Kaynama noktası (Kaynama sıcaklığı)

Saf sıvıların kaynamaya başladığı sıcaklığa, kaynama noktası denir.

Saf sıvıların kaynamaya başladığında sıcaklıkları değişmemektedir.

Kaynama noktasında madde sıvı veya gaz halinde bulunabilir.

Madde miktarının fazla olması kaynama noktasını değiştirmez, kaynama süresini uzatır.

Kaynama Noktası

Yukarıdaki grafikte suyun kaynama noktasında sıcaklığın sabit kaldığı görülmektedir.

Kaynama

Bazı maddelerin kaynama noktası (°C)

Su	100 °C
Etil alkol	78 °C
Alüminyum	2567 °C

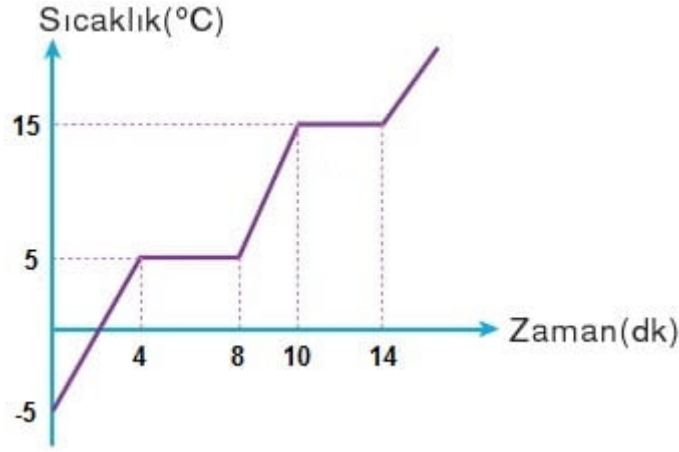
Demir

2862 °C

Not: Bir maddenin sıcaklığı erime noktasından düşük ise **katı**,
Erime (Donma) ile kaynama noktasında ise **sıvı**,
Kaynama noktasından fazla ise **gaz** halindedir.

E- Grafikler

Isınma grafiği

Saf katı madde ısıtılarak, sıcaklık-zaman değişimi grafiği elde ediliyor.

0-4 dk madde katı halde

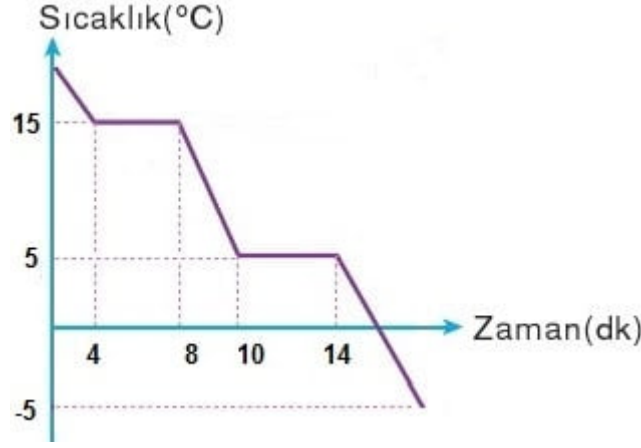
4-8 dk madde eriyor. Katı ve sıvı halde

8-10 dk madde sıvı halde

10-14 dk madde kaynıyor. Sıvı ve gaz halde

14 dk sonra madde gaz halinde

Soğuma grafiği

Saf gaz madde soğutulurken, sıcaklık-zaman değişimi grafiği elde ediliyor.

0-4 dk madde gaz halde

4-8 dk madde yoğunlaşıyor. Gaz ve sıvı halde

8-10 dk madde sıvı halde

10-14 dk madde donuyor. Sıvı ve katı halde

14 dk sonra madde katı halinde

Not: Saf maddenin miktarının fazla olması erime, donma ve kaynama noktalarını değiştirmez. Sadece zamanın değişmesine neden olur.

Örnek Sorular

Soru 1:

Saf bir katı maddenin erimeye başladığı sıcaklığa ..... denir.

Saf bir sıvının kaynamaya başladığı sıcaklığa ..... denir.

Saf bir sıvının donmaya başladığı sıcaklığa ..... denir.

Yukarıdaki boşluklara hangi kavramlar yazılmalıdır?

CEVAP

Soru 2: Donma noktası -117°C kaynama noktası 78°C olan alkolün, -10°C de hangi halde bulunur?

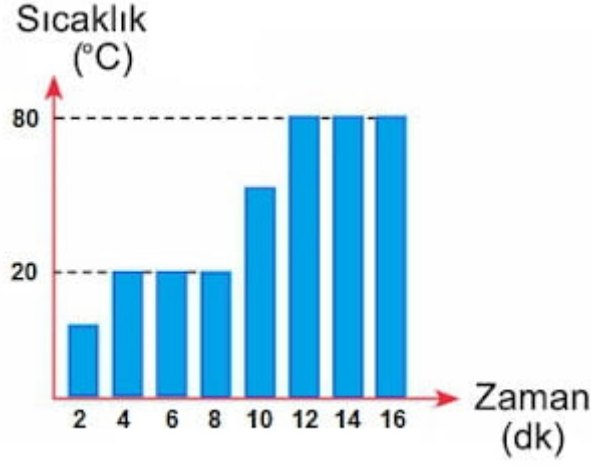
CEVAP

Soru 3: Aşağıdakilerden hangisi maddenin ayırt edici özelliğinden biri **değildir**?

- A) Erime noktası
- B) Donma noktası
- C) Buharlaşma noktası
- D) Kaynama noktası

CEVAP

Soru 4: Aşağıdaki grafikte katı saf bir maddenin ısıtılması ile elde edilen sıcaklık - zaman grafiği verilmiştir.

Bu grafiğe göre aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Bu maddenin erime sıcaklığı 20 °C'dir.
- B) Kaynama sıcaklığı 80 °C'dir.
- C) 10. dakikada madde sıvı haldedir.
- D) Madde bir kez hal değiştirmiştir.

CEVAP

Soru 5: Aşağıdakilerden hangisi kaynama noktası için **yanlıştır**?

- A) Madde miktarına bağlı değildir.
- B) Maddenin ayırt edici bir özelliğidir.
- C) Karışımların kaynama noktaları da sabittir.
- D) Kaynama sırasında sıcaklık sabit kalır.

CEVAP

Soru 6: Bir bardak su 100 °C'de kaynamaktadır. Yarım bardak suyun kaynama noktası nedir?

CEVAP

Soru 7: Laboratuarda deney yapan fen bilimleri öğretmeni deney tüplerindeki şeffaf sıvıları öğrencilere göstermiştir. Bu sıvıların aynı olup olmadığını anlamak için ne yapılması gerektiğini sormuştur. Öğrencilerin doğru cevabı ne olabilir?

CEVAP

Maddenin Ayırt Edici Özellikleri Konu Anlatımı [İndir](#)

[5.4.2 Maddenin Ayırt Edici Özellikleri Konu Anlatımı.pdf](#)

Diğer Konular

- 5.Sınıf Maddenin Ayırt Edici Özellikleri Test Soruları
- 5.Sınıf Maddenin Ayırt Edici Özellikleri Doğru Yanlış Soruları-1
- 5.Sınıf Maddenin Ayırt Edici Özellikleri Doğru Yanlış Soruları-2
- 5.Sınıf Maddenin Ayırt Edici Özellikleri Çalışma Kağıdı
- 5.Sınıf Maddenin Ayırt Edici Özellikleri Çözümlü Sorular

